UUTISET

Mansikkahuijauksia paljastuu vuosittain muutamia

Tänä vuonna mansikoiden alkuperän väärentämisepäilyjä on ilmennyt Taipalsaarella ja Iisalmessa.

KARI SALONEN

Näin kylttiin merkitään oikeaoppisesti mansikan alkuperämaa. Isompiin mansikkalaatikoihin on alkuperämaan lisäksi merkittävä myös tiedot pakkaajasta tai viljelijästä sekä marjan laatuluokasta.

Vuosittain Suomessa paljastuu muutamia tapauksia, joissa mansikkayrittäjän epäillään myyneen ulkomaista mansikkaa kotimaisena, Eviran tuoteturvallisuusyksikön ylitarkastaja **Jussi Peusa** kertoo.

Lukema on pysynyt viime vuosien aikana samassa suuruusluokassa.

Peusan mukaan eri maiden väliset huomattavat hintaerot ja petostapausten melko heikot rangaistukset vaikuttavat halukkuuteen väärentää alkuperä.

”Niin kauan, kun Euroopassa raaka-aineiden hinnat vaihtelevat paljon naapurimaidenkin välillä, syntyy tietynlainen liikkeellepaneva voima, joka luo huijaamiselle puitteet.”

Marjojen alkuperä todennetaan epäselvissä tilanteissa ensisijaisesti tutkimalla saateasiakirjoja, joita kunnan elintarvikevalvonnan viranomaiset voivat vaatia yrittäjää toimittamaan.

Kaupallisten asiakirjojen tarkastus ei kuitenkaan poista jäljitettävyysongelmaa täysin.

”Dokumenttien perusteella valvoja ei välttämättä pysty täysin vakuuttumaan, onko toimitusketjussa tehty vaihtoja matkalla. Nykyisillä valvonnan keinoilla ja lain edellyttämillä asiakirjamerkinnöillä huijaamisee jää mahdollisuus.”

Pohjois-Savossa epäselvyyksiä

Tänä kesänä Iisalmessa on Peusan mukaan ilmennyt yksi alkuperän väärentämisepäilys. Tapaus on myös poikinut laajemman selvityksen mansikoiden jäljitettävyystiedoissa Pohjois-Savossa Siilinjärvellä ja Kuopiossa.

”Jotain hämärää tässä on, kun eivät nämä asiakirjat ole olleet semmoisia kuin niiden olisi täytynyt olla. Mutta asia on vielä kesken, eikä osata sanoa, mistä ne marjat ovat kotoisin”, ympäristötarkastajan viransijainen **Taina Nissinen** Ylä-Savon sotesta kertoo.

Jäljitettävyystietojen puute on kuitenkin oma kategoriansa, eikä siihen liittyviä epäilyjä lasketa alkuperän väärentämisiksi.

Taipalsaarella ruotsalaismansikkaa kotimaisena

Taipalsaarella asuva **Jukka Hirvi** osti K-Market Niivan pihalla sijainneesta mansikkakojusta myyjältä Malwina-mansikoita viikko sitten maanantaita.

Marjat myytiin valkoisissa viiden kilon laatikoissa, joiden kyljessä luki suomalaisia marjoja.

Hirven epäilykset heräsivät, kun perjantaina samaisen myyntipisteen mansikkakylttiin oli ilmestynyt alkuperämaaksi Ruotsi.

”Ei, ei, tämä on vanha lappu. Alkukesästä myytiin ulkomaista, nyt myydään vain kotimaista”, myyjä vakuutteli.

Miehen korviin alkoi kuitenkin kantautua tuttavapiiristä tietoja, että samaisen yrityksen myyntipisteissä on ollut eriäviä tietoja marjojen alkuperämaasta.

”Se, mikä harmittaa ihan älyttömästi, on, että kun itse on aina halunnut ostaa suomalaista marjaa suomalaiselta tilalta ja sitten käykin ilmi, että ei olekaan suomalaista marjaa. Luulin tukevani suomalaista viljelijää.”

Mansikoita myyneen V. Järvenpään marjat ja omenat -yrityksen johtoa ei saatu kiinni kommentteja varten.

Ympäristötoimi selvittää tapausta

Taipalsaaren tapauksesta on tullut Lappeenrannan seudun ympäristötoimeen kaksi selvityspyyntöä.

”Kävimme tarkastamassa kaksi myyntipistettä. Toisessa ei ollut huomautettavaa, mutta toisessa merkinnät olivat puutteelliset”, Lappeenrannan seudun ympäristötoimen terveysvalvonnan johtaja **Päivi Roine** kertoo.

Tarkastajat vierailivat myyntipisteillä maanantaina. Heidän huomautuksestaan yrityksen K-Marketin pihalla sijaitsevan toimipisteen myyjät siirsivät ruotsalaiset viiden kilon Malwina-mansikkalaatikot pois myynnistä.

Pienissä rasioissa myytyjen mansikoiden alkuperä oli merkitty oikein lapulla. Niiden myynti sai siis jatkua normaalisti.

Epäselvissä tapauksissa kuullaan ensiksi toimijaa, ja hän saa antaa selityksensä asiaan. Sen jälkeen viranomaiset voivat tehdä varsinainen määräyksen.

”Elintarvikeviranomaisten näkökulmasta se tarkoittaa, että meillä on valmisteilla kuulemista varten hallinnollinen päätös eli määräys tai kielto”, Roine kertoo.

Määräyksellä tarkoitetaan, että myyntipisteelle on laitettava asianmukaiset tiedot marjojen alkuperästä. Kiellolla puolestaan estetään väärin merkittyjen marjojen myynti, Roine kertoo.

Harkittavaksi tulee myös, eteneekö tutkinta poliisille.

SILJA EISTO

Kati Partanen naisviljelijöiden johtoon

Kati Partanen.

MTK:n johtokunnan jäsen **Kati Partanen** aloittaa puheenjohtajana Maailman viljelijäjärjestö WFO:n naisten komiteassa. Komitea pyrkii parantamaan naisten asemaa ruokaketjun toimijoina ja viljelijäjärjestöissä.

YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO:n mukaan yli puolet maailman ruuasta on naisten tuottamaa, Afrikassa jopa 80 prosenttia. Monesti naiset vastaavat käytännön maataloustyöstä mutta eivät voi tehdä tuotantoa koskevia päätöksiä.

Naiset eivät esimerkiksi saa omistaa maata, tai heidän mahdollisuuttaan saada rahoitusta tai ostaa tuotantopanoksia on rajoitettu.

”Useissa maissa lainsäädäntö on kyllä saatettu tasa-arvoiseksi, mutta lain toimeenpano ontuu”, Partanen toteaa.

Päätösvalta asiantuntijoille

Komitea rohkaisee naisia viljelijöiden luottamustehtäviin.

”Monessa osuuskunnassa ja viljelijäorganisaatiossa naiset ovat aliedustettuina, joten tarvitaan asennekasvatusta sekä organisaatioiden että naisten suuntaan.”

Partasen mukaan maatilojen tuottavuus kasvaisi ja ruokaturva paranisi tasa-arvon myötä, kun maatalouden resursseja voitaisiin hyödyntää paremmin.

”Nyt päätösvalta ei ole naisten käsissä, vaikka he tekevät käytännön työn. Tuotanto on hirvittävän tehotonta. Mies voi olla esimerkiksi työssä kaupungissa eikä koe tehostamistoimenpiteitä tarpeellisiksi”, Partanen avaa.

Suomesta mallia maailmalle

Iisalmelta kotoisin oleva Partanen on maatalousyrittäjä ja maatalousalan opettaja. Hänen tilallaan tuotetaan viljaa ja öljykasveja sekä harjoitetaan urakointia ja metsätaloutta.

Partanen on ollut naisten komitean jäsen sen perustamisvuodesta 2013 lähtien.

Partasen mukaan hänen valintaansa vaikuttivat Suomen hyvä maine ja MTK:n rakentava rooli WFO:ssa. Länsimaalaisena hän voi jakaa hyviä käytäntöjä muiden maiden kanssa.

Naisten komiteassa on puheenjohtajan lisäksi 12 jäsentä. Kaikki maanosat ovat edustettuina.

KATJA SAHLSTEDT

Automaatti myy ruuan

DES MOINES, USA

Amerikassa on todennäköisesti pian ruokakauppa, joka toimii ilman myyjiä kuin välipala-automaatti. Erona on, että automaatti on pieni talo ja siitä saa 200 erilaista tuotetta tuoreista vihanneksista, leivästä ja kananmunista pakasteisiin.

Ensimmäinen automatisoitu ruokakauppa tulee Des Moinesiin, Iowaan, kunhan viranomaiset hyväksyvät suunnitelman.

Hankkeen takana ovat laitteistojen valmistaja Oasis24seven ja voittoa tavoittelematon yritys Eat Greater Des Moines.

Eat Greater haluaa edistää terveellisen ruuan saantia paikoissa, joissa ruokakauppoja ei ole ja supermarketteihin on pitkä matka.

Ensimmäinen automatisoitu kauppa tulee Des Moinesin terveysviraston edessä olevalle parkkipaikalle.

”Haluamme tänne täyden palvelun ruokakaupan. Sitä odotellessa automatisoitu kauppa täyttää alueen palveluissa olevan aukon”, Eat Greaterin johtaja **Aubrey Alvarez** sanoo.

”En haluaisi kutsua sitä myyntiautomaatiksi, mutta sellainen se lähinnä on.”

Automaatti toimii ympäri vuorokauden jokaisen viikonpäivänä. Se pystyy käsittelemään jopa viiden kilon tuotteita.

Tuotteet hinnoitellaan samoin kuin lähialueen ruokakaupoissa.

Automaattirakennelman näyteikkunasta rakennetaan luodinkestävä, ja turvakamerat nauhoittavat ilkityön yritykset.

HEIKKI VUORELA

JCB hakee jalansijaa Suomen traktorimarkkinoilta

Janakkalassa pidetyssä työnäytöksessä heinä kaatui. Fastrac on parhaimmillaan, kun siihen on kytketty työkone eteen ja taakse. Lisäksi takapyörien päällä olevalle tasolle voi kiinnittää esimerkiksi kylvötöissä lisäsäiliön siemenille tai lannoitteelle.

KARI SALONEN

Brittiläinen JCB:n maatalouskoneiden myyntipäällikkö Sam Taylor esitteli uutta 4000-sarjaa torstaina Suomessa. JCB odottaa kysynnän kasvavan Suomessa.

JANAKKALA (MT)

Muista traktoreista ulkonäöltään selvästi erottuva JCB Fastrac hakee Suomesta tukevampaa jalansijaa uudella 4000-sarjalla.

JCB:n myyntipäällikkö **Sam Taylor** korostaa, että ennakkoluuloista poiketen Fastrac ei ole vain tiekäyttöön suunniteltu traktori, vaan sopii kaikkiin maataloustöihin ja esimerkiksi lumenaurakseen.

Taylor lupaa koneen olevan kilpailevia merkkejä nopeampi niin tiellä kuin pellolla, mikä antaa maatilalle tai urakoitsijalle lisää tehokkuutta. ”Kun palkka tulee tehtyjen hehtaareiden mukaan, se on sitä parempi, mitä enemmän hehtaareita päivässä saa valmiiksi.”

Uuden Fastracin huippunopeus on 60 kilometriä tunnissa, mutta Suomessa se lainsäädännön vuoksi rajoitetaan 50:een.

Nopean vauhdin mahdollistavat muun muassa JCB:n kehittämät jousitus- ja jarrujärjestelmät. Ketteryyttä tuo nelipyöräohjaus. Moottori on Agco powerin Sisu. Tehoa löytyy mallista riippuen 160–217 hevosvoimaa.

Ensimmäinen Fastrac-sarja valmistui 25 vuotta sitten. Konetta on kehitetty käyttäjien palautteen mukaan ja uutta sarjaa on suunniteltu viisi vuotta.

NHK luottaa erilaisuuden voimaan

Suomessa Fastracia myy NHK-Keskus.

”Odotukset myynnille ovat suuret, mutta jalat ovat maassa”, NHK:n myyntijohtaja **Paavo Pyhälammi** sanoo.

”Kone on erilainen kuin muilla traktorimyyjillä.”

Taylor ja NHK:n väki esittelivät 4000-sarjaa maatalouslehdistölle torstaina Hakoisten kartanon mailla Janakkalassa.

Maatalouskoneet JCB:lle tärkeitä

Viime vuosi oli konekaupassa hankala, sillä Euroopassa epävakautta aiheutti Venäjän ja Ukrainan tilanne ja Kiinassa on ollut taloudellista epävakautta, Taylor luettelee.

Brittiläinen JCB on kuitenkin pärjännyt ja lisännyt työntekijöidensä määrää viiden viime vuoden aikana. Maatalouskonekaupan merkitys kaivureistaan ja kurottajistaan tunnetulle yhtiölle on ollut kasvussa. Taylor sanoo maatalouskonekaupan olevan vakaampaa kuin maarakennuskoneiden, jossa suhdanteiden vaihtelu näkyy jyrkemmin.

Maailmanlaajuisesti maatilojen määrä laskee ja tilat keskittyvät tiettyihin tuotteisiin. Taylor uskoo tilojen tuottavan suurempia määriä entistä tehokkaammin vähemmillä panoksilla.

TUURE KIVIRANTA